

מדת בדת

לע"נ מרן פוסק הדור ר' שמואל
בן ר' יוסף צבי הלוי ואזנר זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 143 פרשת אהו"ק תשע"ה

כתובות פא-פז

שמטלטלין משתעבדים לכתובה, ואין לומר שזה בגלל שהוא אומר לה שהיא לא בעלת דברים, דף פב שניתן לומר שזה כר' נתן שהנושה בחבירו מנה וחבירו לחבירו שנוטלים מזה ונותנים לזה שכתוב ונתן לאשר אשם לו, אך לא מסתבר להעמיד ברייתא כתנאים להחמיר שתי חומרות אלא מחמירים כר"מ או כר' נתן, ואמר רבא שלכן שמע שאב"י אומר זו אינה משנה ולא ידע מה כוונתו.

לאדם אחד נפלה יבמה בעיר מתא מחסיא ורצה אחיו לפסלה עליו בגט ואמר לו היבם אם רצונך בנכסים אחלוק לך, אמר לו שאני מפחד שתעשה כמו הרמאי מפומבדיתא, אמר לו אחלוק לך מעכשיו, אמר מר בר רב אשי שאף שאמר רב דימי בשם ר' יוחנן שהאומר לחבירו משוך פרה זו עכשיו כדי שתקנה לך לאחר ל' יום קנה אחר ל' יום אף כשהיא באגם, יש לחלק ששם בידו לתת לו עכשיו אך כאן הנכסים אינם עדיין ברשות היבם, ואף שרבינן אמר בשם ר' יוחנן שלא קונה אחר ל' יום יש לומר שאם אמר מעכשיו מועיל ואם לא אמר מעכשיו לא מועיל.

שאלו את עולא על מקרה שיבם ואח"כ חילק, אמר עולא שלא עשה כלום וכן אם חילק ויבם אח"כ לא עשה כלום, ומקשה רב ששת שאם יבם ואח"כ חילק לא עשה כלום ק"ו חילק ואח"כ יבם, ויש לומר שהיו שני מעשים, וגם רבינן אמר בשם ר"ל שבינן יבם ואח"כ חילק או חילק ואח"כ יבם לא עשה כלום וכן הלכה.

לחכמים פירות המחוברים הם שלו, לכאורה כל נכסיו אחראים לכתובתה, אומר ר"ל שיש לשנות שפירות המחוברים שלה.

כנס יבמתו היא כאשתו אמר ר' יוסי בר חנינא שזה נ"מ שמגרשה בגט ומחזירה, ולכאורה זה פשוט, ויש לומר שכיון שכתוב ויבמה וזה נחשב שיבומים הראשונים עליה ותצטרך גם חליצה קמ"ל שלא, ולכאורה גם שמחזירה זה פשוט, **עמוד ב** יש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שהוא קיים כבר את המצוה ויחזור עליו איסור אשת אח, קמ"ל שמותרת לו, ואין לומר שאכן היא אסורה שכתוב ולקחה ומשיבמה היא כאשתו לגמרי.

כתובתה על נכסי בעלה הראשון, הטעם הוא שהקנו לו אשה מהשמים ויש לה מהראשון ואם אין לה תקנו כתובה מהשני כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה.

המשנה מסיימת שלא יאמר שכתובתה על השולחן, החידוש בבבא זו שקודם לא כתוב שקניתי ושאקנה, אך אם כתב לה שקניתי ושאקנה היא סומכת עליו, קמ"ל שלא. **גרשה** יש לה כתובה ומשמע שאם לא גרשה לא, וזה כר' אבא לעיל שמגרשה ומחזירה.

החזירה היא ככל הנשים, לכאורה שנינו שהמגרש אשה ומחזירה גבייתה ככתובה הראשונה, יש לומר שלא נאמר שזה רק באשתו אך ביבמתו שאחיו כתב את הכתובה הראשונה, א"כ כשמגרשה ומחזירה הכתובה תהיה ממנו, קמ"ל שזה מבעלה הראשון.

רב יהודה אומר שבתחילה היו כותבים לכתולה מאתים ולא למנה מנה והזקינו ולא נשאו נשים, עד שתיקן שמעון בן שטח שכל הנכסים אחראים לכתובה, וכן שנו בברייתא שבתחילה כתבו לכתולה מאתים ולא למנה מנה ולא נשאו נשים, ואח"כ תקנו שזה יהיה מונח בבית אביה ואז כשכעס עליה היה אומר לכי לכתובתך, ותקנו שהניחה בבית חמיה,

דף פא רב עמרם מוכיח מהברייתא ששומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבים בקבורתה, ואב"י מוכיח מברייתא שכתוב בה אלמנה ניזונת מנכסי יתומים ומעשה ידיה שלהם ואינם חייבים בקבורתה ויורשיה יורשי כתובתה חייבים בקבורתה, ורק לשומרת יבם יש ב' יורשים, ורבא מקשה שיאמר היבם שארש את אחי אך לא אקבור את אשתו, אמר אב"י שבאים עליו מב' צדדים שאם הוא יורש את אחיו יקבור את אשתו ואם אינו קבורה יתן את כתובתה, ואמר רבא שכוונת קושייתו היא שהיבם יאמר שארש אך לא אקבור אשתו ואת הכתובה לא אתן כי היא לא ניתנה לגבותה מחיים, ולכאורה ב"ש הם שדורשים את הכתובה, והם סוברים ששטר העומד להגבות הוא כגבוי, שכתוב לענין סוטה שאם מת הבעל קודם ששתתה לב"ש נוטלת כתובה ואינה שותה, ולב"ה או שותה או שלא נוטלת כתובה, ולכאורה מה שייך שישתו הרי כתוב והביא האיש את אשתו, אלא כוונת ב"ה שמתוך שלא שותות אינן נוטלות כתובה, ולכאורה איך סוברים ב"ש שנוטלת כתובה הרי זה ספק ממון אם זינתה או לא ואינו מוציא מדי ודאי, אלא שהם סוברים ששטר שעומד להגבות הוא כגבוי, וא"כ לב"ש נדרוש מדרש כתובה שכתוב בה לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב לך, ויש לומר שיבם הוא כאחר.

רבא שלח לאב"י ביד רב שמעיה בר זירא שכתובה לא ניתנה להגבות מחיים, שר' אבא אמר ששאל את סומכוס איך יכול יבם למכור בנכסי אחיו ואמר לו שאם הוא כהן שאינו יכול לגרשה ולהחזירה יעשה סעודה ויפייסנה, ואם הוא ישראל יכול לגרשה ולהחזירה **עמוד ב** ואם נאמר שניתן לגבות כתובה מחיים א"כ יכול לייחד לה שיעור כתובה וימכור את השאר, אמר אב"י שניתן להקשות כבר מהמשנה שאומרת לא יאמר לה הרי כתובתך על השולחן אלא כל הנכסים אחראים לכתובה, ויש לומר שזה רק עצה טובה, שאם לא כן מדוע כתוב בסיפא שלא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתך על השולחן אלא כל נכסיו אחראים לכתובה הרי אם רוצה למכור אינו יכול, אלא זה רק עצה טובה שלא יאבדו המטלטלין, אך מר' אבא קשה, ויש לומר שלא חששו שייחד כי זה גורם לאיבה.

לאדם אחד נפלה יבמה בפומבדיתא ואח אחד רצה לפסלה עליו בגט, אמר לו אם רצונך בנכסים אחלק לך, אמר רב יוסף שכיון שאמרו חכמים שאינו מוכר א"כ כשמכר זה לא חל, ששנינו שמי שמת והניח יבמה ונכסים שוה ק' מנה אף שכתובתה היא רק מנה לא ימכור שכל נכסיו אחראים לכתובתה, אמר אב"י וכי במקום שתקנו שלא ימכור לא יחול המכר והרי שנינו במשנתנו שב"ה אומרים לא תמכור וכולם מודים שאם מכרה זה קיים, וכששלחו שאלה זו לפני ר' חנינא בר פפי הוא אמר כרב יוסף ואמר אב"י וכי זה יפה יותר שגם הוא אמר כך, וכששלחו את זה לפני רב מניומי בר רב נחומי הוא אמר כאב"י, ואם רב יוסף יאמר טעם אחר שלחו לי, ורב יוסף מצא ראייה מברייתא שאם היה אחד נושה באחיו ומת והניח שומרת יבם לא יאמר כיון שאני יורש החזקתי אלא מוציאים ממנו ויקנה קרקע ויאכל פירותיה, אמר לו אב"י שאולי זה רק עצה טובה, אמר לו שכתוב להדיא מוציאים, ואין לומר שעשו לו מה שיותר טוב, ושלחו חזרה לרב מניומי את דברי רב יוסף ואמר להם שרב יוסף בר מניומי אמר בשם ר"נ שזה אינה משנה, ולכאורה כוונתו שזה מטלטלין שאינם משתעבדים לכתובה, אך יתכן שזה כר"מ

ועשירות עשאוה קלתות של כסף או זהב ועניות עשו ממנה עביט של מי רגלים, אך כשכעס עליה היה אומר טלי כתובתך וצאי, תיקן שמעון בן שטח שיכתבו כל נכסי אחראים לכתובה.

דף פג פרק הכותב

משנה מי שכתב לאשתו שאין לו דין ודברים ודברים בנכסיה יכול לאכול פירות בחייה, ואם מתה יורשה, ומה שכתב לה שאין לו דין ודברים זה לענין שאם מכרה ונתנה זה קיים ואם כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן אינו אוכל פירות בחייה, אך אם מתה הוא יורשה, ולר' יהודה לעולם הוא אוכל פירות א"כ הוא כתב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם, ואם כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ופירי פירותיהן בחיך ובמותך לא אוכל פירות בחייה ואם מתה אינו יורשה, ורשב"ג אומר שהוא יורשה כיון שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה שתנאו בטל. **גמרא** ר' חייא שנה שלא רק הכותב אלא גם באומר לאשתו מועיל סילוק.

לכאורה איך מועיל סילוק הרי שנינו שהאומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקות ממנה לא אמר כלום, אמרו אצל ר' ינאי שמדובר שהסתלק בעודה ארוסה כדברי רב כהנא שאומר שנחלה הבאה לאדם א"כ יכול להסתלק ממנה שלא יירשנה, וכדברי רבא שהאומר אינו רוצה בתקנת חכמים כגון זו שומעים לו, והיינו כדברי רב הונא בשם רב שאשה יכולה לומר לבעלה איני ניוזנת ואיני עושה, אך לפ"ז יועיל סילוק גם בנשואה, אומר אב"י שבנשואה ידה כידו וכבר זכה ואינו יכול להסתלק, ורבא אומר שידו עדיפה מידה, ונ"מ בשומרת יבם שלאב"י לא זכה היבם ויכול להסתלק ולרבא זכה היבם.

הסתפקו בשדה אם קנו מידו על דבריו דין ודברים אין לי אם מועיל סילוק, לרב יוסף זה לא מועיל ולר"נ הקנין הוא מגופה של קרקע וזה כמתנה גמורה, ואמר אב"י שרב יוסף דיבר **עמוד ב** כשערער מיד כשבא לקבל את השדה, אך אם עמד יום או יומיים ואח"כ ערער אינו מועיל וקנה, ואמימר אומר להלכה שהקנין הוא מגופה של קרקע, ואמר רב אשי לאמימר אם הוא דיבר בערער או בעמד, כי בעמד גם רב יוסף מודה אמר לו שלא שמע חילוק ומשמע שאינו סובר כך.

המשנה אומרת שאם אמר בנכסיך סילק עצמו רק ממכירה, ולכאורה היא תאמר לו שסילק עצמו מהכל, אמר אב"י שיד בעל השטר על התחונה, ואין לומר שסילק עצמו מפירות אמר אב"י שעדיף דלעת קטנה מגדולה שעדיף מעט ובטוח מגדול בספק, ואין לומר שסילק עצמו מירושה כי מיתה מצויה אך מכירה לא מצויה, והוא מסלק עצמו ממה שלא שכיח ולא ממה ששכיח, ורב אשי אומר שמדויק בלשון בנכסיך ולא בפירות, בנכסיך ולא לאחר מיתה.

לר' יהודה כשלא פירש להדיא הוא אוכל אפילו פירי פירות, הברייתא מבארת שאם הכניסה לו קרקע והיא מוציאה פירות זה נקרא פירות, ואם מכר פירות וקנה מהם קרקע שעשתה פירות זה נקרא פירי פירות, הסתפקו בדעת ר' יהודה אם הלשון פירי פירות הוא דוקא, או עד עולם הוא דוקא, או שהוא מסתלק רק בב' הלשונות, ולכאורה אם נאמר שמספיק סילוק בלשון של פירי פירות א"כ מדוע הוא אומר עד עולם, אך יש לומר שהכוונה שכשאומר פירי פירות זה כמו עד עולם, אך אם נאמר שעד עולם הוא דוקא מדוע כתוב פירי פירות, יש לומר שהכוונה שאף שכתב פירי פירות מועיל סילוק רק אם כתב עד עולם, והצד השלישי שרק אם כתב שניהם שאם היה כתוב פירי פירות א"כ הפירות של פירי פירות הוא כן אוכל, לכן כתב עד עולם, ואם היה כותב רק עד עולם היה מובן שרק בפירות עצמם הוא סילק עד עולם, אך הוא יאכל בפירי פירות.

הסתפקו אם כתב דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירי פירותיהן האם יאכל פירות כיון שהוא סילק עצמו רק מפירי פירות ולא מהפירות או שסילק עצמו לגמרי, ולכאורה יש לפשוט שסילק עצמו מהכל שאם נאמר שסילק עצמו רק מפירי פירות ויאכל פירות א"כ מהיכן יש פירי פירות, ויש לדחות שלר' יהודה לעולם הוא אוכל פירי פירות, ולכאורה הוא כבר אכל את הפירות אלא מדובר כששייר מהפירות, א"כ גם כאן מדובר ששייר מהפירות.

רב אומר שהלכה כרשב"ג ולא מטעמו ואין לומר ככוונת רב שפוסקים שאם מתה יירשנה שטעמו של רשב"ג שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה והתנאי בטל, ולרב התנאי קיים אלא שרב סובר שירושת הבעל היא מדרבנן והם עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה,

דף פד כי אין לומר שלרב המתנה על מה שכתוב בתורה קיים התנאי שהרי באומר לחבירו אין לך עלי אונאה לרב יש לו עליו אונאה ולשמואל אין לו עליו אונאה, ואין לומר שרב סובר כרשב"ג שהמתנה על מה שכתוב בתורה התנאי בטל אך אם מתה לא יירשנה שא"כ זה כטעמו ולא כהלכתו, ואין לומר שרב אומר שהלכה כרשב"ג שאם מתה ירשנה ולא מטעמו שהוא סובר שרק במתנה על מה שכתוב בתורה התנאי בטל ורב סובר שאפילו בדרבנן התנאי בטל שא"כ זה כטעמו וכהלכתו, אלא יש לומר שרב אומר הלכה כרשב"ג שאם מתה ירשנה ולא מטעמו שהוא סובר שירושת הבעל היא מדאורייתא ולכן לא חל התנאי, ולרב גם אם ירושת הבעל היא מדרבנן בכ"ז הם עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה והתנאי לא חל, אך קשה שיש משנה שר' יוחנן בן ברוקה אומר שהיורש את אשתו יחזיר ביובל לבני משפחתה וינכה להם מהדמים, ודנו בזה שאם ירושת הבעל היא מדאורייתא א"כ זה לא חוזר ביובל, ואם היא מדרבנן מדוע ינכה מהדמים, ורב אומר שר' יוחנן סובר שירושת הבעל היא מדאורייתא ומדובר שהורשה לו אשתו בית הקברות ויש פגם משפחה ולכן יחזיר ויקבל את הדמים ומנכה את קבורת אשתו, כמו ששינו בברייתא שהמוכר קברו ודרך קברו או מעמדו ומקום הספדו, בני משפחתו קוברים אותו בעל כרחו של הקונה משום פגם משפחה, וא"כ רואים שלרב ירושת הבעל מדאורייתא, ויש לדחות שרב רק מבאר את טעמו של ר' יוחנן והוא לא סובר כך.

משנה מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים לר' טרפון יתנו לכושל שבהם, ולר"ע לא מרחמים בדין אלא יתנו ליורשים שכולם צריכים שבועה והיורשים לא צריכים שבועה, ואם הניח פירות תלושים מהקרקע כל הקודם בהם זכה ואם זכתה האשה יותר מכתובתה או הבע"ח יותר מחובו, לר' טרפון את המותר יתנו לכושל שבהם ולר"ע לא מרחמים בדין אלא יתנו ליורשים שכולם צריכים שבועה והיורשים לא צריכים שבועה. **גמרא** כתבו במשנה מלוה ופקדון, שאם היה כתוב רק מלוה היינו אומרים שבזה אמר ר' טרפון שיתנו לכושל כי מלוה נתנה להוצאה, אך פקדון שהוא בעינו הוא יודה לר"ע, ואם היה כתוב פקדון היינו אומרים שבזה חלק ר"ע אך במלוה הוא יודה לר' טרפון, קמ"ל שנחלקו גם במלוה.

ר' יוסי בר' חנינא מבאר שכושל הכוונה בראיות, ור' יוחנן אומר שיתנו לכתובת אשה שיהיה חן שהנשים ינשאו ולא ידאגו מהפסד כתובה, ונחלקו בזה תנאים שלר' בנימין יתנו לכושל שבראיות ולר' אלעזר יתנו לכתובת אשה משום חן. **מה שנחלקו** במותר לכאורה לר"ע הכל של היורשים, ויש לומר שאגב שאמר ר' טרפון המותר גם ר"ע נקט מותר **עמוד ב** ולכאורה משמע שלר"ע לא מועיל כלל תפיסה, ואמר ר"נ שמועיל תפיסה מחיים.

מה שאמר ר' טרפון שזכה הקודם לרב ושמואל מדובר שהם צבורים ומונחים ברה"ר ולר' יוחנן ור"ל מדובר אפילו כשמונחים בסימטא. היו דיינים שדנו כר' טרפון ור"ל החזיר

את הדין אמר לו ר' יוחנן שעשית את זה כטעות בדבר תורה, ולכאורה מחלוקתם היא שלר"ל טעה בדבר משנה חוזר ולר' יוחנן אינו חוזר, ויש לדחות שלכו"ע טעה בדבר משנה חוזר, ונחלקו שלר' יוחנן הלכה כר"ע רק מחבירו אך לא מרבו, ולר"ל הלכה כר"ע אף מרבו ועוד י"ל שלכו"ע הלכה כר"ע רק מחבירו ונחלקו שלר' יוחנן ר' טרפון הוא רבו של ר"ע, ולר"ל הוא חבירו, ועוד י"ל שנחלקו אם נפסקה ההלכה כר"ע או שרק מטום כמותו ולא מחזירים בדיעבד.

קרוביו של ר' יוחנן תפסו פרה של יתומים בסימטא ור' יוחנן אמר להם שיפה עשו ור"ל אמר להם שיחזירו, וחזרו לר' יוחנן ואמר להם מה אעשה שכנגדי חולק עלי.

בעל חוב תפס שור משומר הבקר של היתומים והוא אמר שהוא כבר תפס מחיים והשומר אמר שהוא תפס לאחר מיתה אמר ר"נ האם יש עדים שהוא תפס אמרו לו שלא, אמר ר"נ א"כ נאמן המלוה לומר שתפס מחיים במיגו שיכל לומר שהיא לקוחה בידו, ואף שר"ל אמר שאין חזקה בגודרות אך בשוורים המסורים לרועה יש חזקה.

אנשי בית הנשיא תפסו שפחה של יתומים בסימטא, וישבו ר' אבהו ור' חנינא בר פפי ור' יצחק נפחא ור' אבא ישב לפניהם, והם אמרו שיפה עשו שתפסו, אמר ר' אבא האם אתם מחניפים להם כי הם מבית הנשיא, והרי כשדנו כר' טרפון ר"ל החזיר.

יימר בר חשו היה נושה באדם שמת והשאיר ספינה ואמר לשלוחו שיתפוס עבורו, ופגשו אותו רב פפא ורב הונא בר רב יהושע ואמרו לו שהוא תופס לבע"ח במקום שהוא חייב לאחרים שר' יוחנן אמר שלא מועיל תפיסה,

דף פה והם עצמם תפסו את הספינה רב פפא הנהיגה במשוטיה ורב הונא מתח את החבלים וכל אחד מהם אמר שקנאה כולה, ופגש בהם רב פנחס בר אמי ואמר להם שרב ושמואל אומרים שמועיל תפיסה רק כמה שמונח ברה"ר אמרו לו שהם תפסוה באמצע הנהר, וכשבאו לרבא אמר להם שהם כאוויזים לבנים שמפשיטים גלימות של אנשים, שר"נ אמר שתפישה מועילה רק מחיים.

אבימי בר אבהו היה חייב מעות לבי חוזאי ושלחם ביד חמא בר רבה בר אבהו והוא פרע להם, וכביקש את השטר אמרו לו שהפרעון היה עבור חוב אחר, וכשבא לר' אבהו אמר לו האם יש לך עדים שפרעת להם אמר לו שלא, אמר לו א"כ הם נאמנים לומר שזה עבור חוב אחר במיגו שיטענו לא היו דברים מעולם, ורב אשי אמר שלגבי השליח זה תלוי שאם ביקש ממנו שיביא השטר ואח"כ יפרע הוא ישלם, ואם אמר לו פרע והבא השטר לא ישלם, ולהלכה בכל מקרה ישלם כי הוא אומר לו שהוא שלחו לתקן ולא לקלקל.

אצל אשה אחת היה מופקד תיק שטרות ורצו יורשי המפקיד לקבלם אמרה להם שהיא תפוסה בהם מחיים, ובאה לר"נ והוא שאל האם יש לך עדים שתבעם ממך בחייו ולא החזרת לו אמרה לו שלא, אמר ר"נ א"כ זה תפיסה של לאחר מיתה ואינה כלום.

אשה אחת התחייבה שבועה בב"ד של רבא אמרה לו אשתו בת רב חסדא שהיא חשודה על השבועה, והפך רבא את השבועה על שכנגדה, ופעם ישבו לפניו רב פפא ורב אדא בר מתנה ובא לפניהם שטר ואמר רב פפא שהוא יודע שהשטר פרוע אמר רבא האם יש עמך עד נוסף שעד אחד אינו כלום, אמר רב אדא בר מתנה האם רב פפא גרוע יותר מאשתך אמר רבא שהוא מכיר באשתו שאינה משקרת ואיני מכיר בכך אצל רב פפא, אמר רב פפא שלפ"ז הוא יקרע שטר על פי בנו אבא מרי, ולכאורה איך יועיל עד אחד להוציא מחזקת שטר, אלא הכוונה שירע השטר על פיו.

אשה אחת התחייבה שבועה בב"ד של רב ביבי בר אביי ואמר הבעל דין שתשבע בעירו כדי שתתבייש שם ותודה אמרה האשה שיכתבו לה זכות שיתנו לה בשבועה, אמר רב ביבי שיכתבו לה אמר רב פפי וכי בגלל שראת מביח עלי

שהם דור קטוע אתה אומר דברים קטועים, הרי רבא אומר שקיום השטר שנכתב לפני שהכירו העדים בחתימת ידיהם פסול שזה נראה כשקר וא"כ גם כאן זה נראה כשקר, אך יש לדחות שר"נ אומר שלר"מ אפילו מצאו את הגט באשפה וחתמו ונתנו לה זה כשר ורבנן נחלקו עליו רק בגט שצריך כתיבה לשמה אך הם יודו בשאר שטרות, כדברי ר' אסי בשם ר' יוחנן ששטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו כיון שכבר נמחל שיעבודו משמע רק מטעם זה ולא מצד שנראה כשקר.

עמוד ב אדם אחד הפקיד שבע מרגליות צרורות בסדין אצל ר' מיאשא בן בנו של ריב"ל ור' מיאשא נפטר ללא צוואה ותבעם המפקיד, ואמר ר' אמי שהוא יודע שר' מיאשא אינו אמיד ועוד שהמפקיד נתן סימן, וכ"ז דוקא כשאינו רגיל אצלו אך אם הוא רגיל אצלו אין זה סימן שיתכן שאדם אחר הפקידם והוא ראה אותם אצלו, וכן היה מעשה שאדם הפקיד כוס מכסף אצל חסא שנפטר ללא צוואה ור"נ אמר כדברי ר' אמי, וכן היה מעשה שאדם הפקיד בגד משי אצל רב דימי והוא מת ללא צוואה, ור' אבא אמר כדברי ר' אמי.

אדם אחד אמר נכסי לטוביה והוא נפטר ובא אדם ששמו טוביה אמר ר' יוחנן הרי בא טוביה, ובמקרה שאמר טוביה ובא רב טוביה מסתבר שהוא התכוון לטוביה ולא לרב טוביה, אך אם היה גס בו א"כ הוא התכוון אליו, ובמקרה שבאו שני אנשים ששם טוביה, אם אחד הוא שכנו והשני הוא ת"ח ת"ח קודם, אם אחד שכן והשני קרובו נותנים לשכן כמו שכתוב טוב שכן טוב מאח רחוק, ואם שניהם שווים, קרובים או ת"ח או שכנים עושים שודא דדייני.

רבא אמר לר' חייא בר אבין, אומר לך דבר יפה שאמר אביך שאף שלשמואל המוכר שטר חוב לחבירו ומחל זה מחול ואפילו יורש מוחל, הוא מודה באשה שמכניסה שטר חוב לבעלה ומחלה אינו מחול כי ידו כידה.

קרובתו של ר"נ מכרה כתובתה בטובת הנאה והתגרשה ונפטרה ותבעו את כתובתה מבתה, אמר ר"נ וכי אין מי שישא לה עצה

דף פו שתמחל כתובת אמה לאביה ואז היא תירש את הכתובה, והיא שמעה ומחלה, ואח"כ אמר ר"נ שהוא נעשה כעורכי הדיינים, ומתחילה הוא סבר מבשרך אל תתעלם ואח"כ הוא סבר שאדם חשוב לא יעשה כך כי ילמדו ממנו ליעץ כך גם לא לקרובים.

רב הונא בר רב יהושע אומר בדברי שמואל שאם הקונה פיקח יפתה את הלווה בכסף שיכתוב שטר על שמו ואז לא מועיל מחילה.

אמימר אומר שלדעת הסובר שדנים דינא דגרמי אם מחל המוכר הוא חייב לקונה דמי שטר טוב ולמי שלא דן דינא דגרמי יגבה רק את דמי הנייר והיה מקרה שרפרם כפה את רב אשי שישלם גביה גמורה כמו שמדקדקים לקנות קורות ישרות וחלקות.

אמימר אומר בשם רב חמא שמי שיש עליו לשלם כתובת אשה ובעל חוב ויש לו קרקע ומעות את המלוה יסלק במעות ואת האשה בקרקע כל אחד כדינו ואם יש רק קרקע שמספיקה רק לאחד מהם יתן למלוה ולא לאשה כי יותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא.

אמר רב פפא לרב חמא האם נכון מה שאמרתם בשם רבא שמי שנושים בו ויש לו קרקע והמלוה תובעו והוא אומר שיגבה מקרקע אומרים ללוה שהוא ימכור וישלם למלוה, אמר לו שלא, אך ספר לי את המקרה בפירוט, אמר לו שהמלוה תלה מעותיו בעכו"ם וכיוון שהוא עשה שלא כהוגן נהגו בו שלא כהוגן.

רב כהנא אמר לרב פפא שלדעתו שפריעת בעל חוב מצוה מה הדין אם אומר איני רוצה לקיימה, אמר לו ששנינו שבמצות לא תעשה לוקה אך במצות עשה כגון שאומרים לו עשה סוכה ולולב ואינו עושה **עמוד ב** מכים אותו עד שתצא נפשו

רמי בר חמא שאל את רב חסדא מה הדין בנותן גט ומתנה שיחול אחר ל' ובתוך ל' היא הניחתו בצד רה"ר, אמר רב חסדא שאינה מגורשת, שרב ושמואל אמרו אצלינו שמועיל תפיסה ברה"ר וצדי רה"ר הם כרה"ר ולא קונים ברה"ר ללא הגבהה, אמר לו אדרבה שתהיה מגורשת כדברי ר"נ בשם רבה בר אבונה שהאומר לחבירו משוך פרה זו ותקנה לך אחר ל' קנאה אפילו כשהיא באגם ולכאורה זה דומה לצדי רה"ר, ויש לחלק שצדי רה"ר אינו כאגם, וללישנא בתרא רב חסדא ענה לרמי בר חמא שהיא מגורשת כדברי ר"נ ואמר לו אדרבה אינה מגורשת כדברי רב ושמואל וצדי רה"ר הם כרה"ר וענה לו שיש לחלק בין רה"ר לצדי רה"ר.

משנה מי שהושיב את אשתו חנונית או שמינה אותה על נכסיו יכול להשביעה כל זמן שירצה, ולר"א יכול להשביעה אפילו על פילכה ועיסתה. **גמרא** הסתפקו בדברי ר"א אם משביעה רק ע"י גלגול או אפילו שבועה לכתחילה, ולכאורה יש להוכיח ששנו בברייתא שאמרו לר"א שאין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת משמע שר"א דיבר לכתחילה כי אם ע"י גלגול א"כ הוא לא כנחש, ויש לומר שהיא אומרת לו כיון שאתה מדקדק בי כל כך איני יכולה לחיות עמך, ויש להוכיח מברייתא שאומרת שאם לא פטר את אשתו מהנדר או מהשבועה והושיבה חנונית או שמינה אותה על נכסיו יכול להשביעה כל מה שירצה ואם לא הושיבה חנונית ולא מינה אותה אינו יכול להשביעה ור"א אומר שיכול להשביעה כיון שאין לך אשה שלא היתה ממונה שעה אחת על פילכה ועיסתה, אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת א"כ משמע שר"א דיבר אפילו לכתחילה.

משנה אם כתב הבעל אין לי עליך נדר ושבועה לא יכול להשביעה אך יכול להשביע את יורשיה ואת הבאים ברשותה, ואם אמר נדר ושבועה אין לי עליך ועל יורשייך ועל הבאים ברשותך לא ישביע אותה ויורשיה ואת הבאים ברשותה אך יורשיו יכולים להשביעם ואם התנה שאין נדר ושבועה לי ליורשי ולבאים ברשותי עליך ויורשייך והבאים ברשותך לא ישביע הוא ויורשיו והבאים ברשותו אותה ויורשיה והבאים ברשותה ואם הלכה אותה אשה אחר מות בעלה לבית אביה או שחזרה לבית חמיה ולא נעשתה אפוטרופוס לא ישביעה היורשים ואם נעשתה אפוטרופוס לא ישביעה על לשעבר אך ישביעה על לעתיד לבא. **גמרא** לכאורה על איזה שבועה מדובר במשנה,

דף פז לרב יהודה בשם רב השבועה היא על אפוטרופוס שעתה בחיי בעלה, ולר"נ בשם רבה בר אבונה זה על הפוגמת כתובתה, וכשאמר רב מרדכי שמועה זו לפני רב אשי היה קשה לו שמסתבר שהשבועה היא על פוגמת כתובתה והיא מעלה על דעתה בחיי בעלה שיפטור אותה משבועה שמא היא תצטרך מעות ותפחות מכתובתה והיא אומרת שיכתוב לה שלא ישביעה, אך היא לא מעלה על דעתה שימינה אותה לאפוטרופוס שיכתוב לה שיפטור אותה משבועה, אמר רב אשי שהוא שנה את המחלוקת הזו על הסיפא במשנה שמשביעים אותה על העתיד לבא ולא על לשעבר ואמר רב יהודה בשם רב שזה על אפוטרופוס שעתה בחיי הבעל אך נשבעת על מה שבין מיתה לקבורה, ולרב מתנה אינה נשבעת גם על מה שבין מיתה לקבורה כדברי נהרדעי שלמס המלך ולמזונות ולקבורה מוכרים מהנכסים ללא הכרזה.

רבה אומר בשם ר' חייא שאם אמר דלא נדר ודלא שבועה הוא לא יכול להשביעה אך היתומים משביעים, ואם אמר נקי נדר נקי שבועה בין הוא בין יורשיו אינם משביעים אותה כי הוא כאומר לה את נקיה מהשבועה, ורב יוסף אמר בשם ר' חייא שאם אמר דלא נדר דלא שבועה הוא לא משביעה ויורשיו כן ואם אמר נקי נדר נקי שבועה הוא ויורשיו יכולים

להשביעה כי הוא מתכוון שהיא תתנקה רק בשבועה, ור' זכאי שלח למר עוקבא שבין דלא שבועה ונקי שבועה ובין דלא נדר ונקי נדר מנכסי הוא לא משביעה אך יורשיו משביעים אותה ואם אמר מנכסים אלו בין הוא בין יורשיו אינם משביעים אותה, ור"נ אמר בשם שמואל בשם אבא שאול בן אימא מרים שבין נקי נדר ושבועה בין דלא נדר ושבועה ובין מנכסים ובין מנכסים אלו לא משביעים אותה לא הוא ולא יורשיו אך מה אעשה שחכמים אמרו שהבא להפרע מנכסי יתומים יפרע רק בשבועה, ויש שלמדו את זה בברייתא שאמר אבא שאול בן אימא מרים שאמנם הבעל פטר משבועה אך הנפרע מנכסי יתומים יפרע רק בשבועה, ואמר ר"נ בשם שמואל שהלכה כאבא שאול.

משנה פוגמת כתובתה תפרע רק בשבועה וכן כשעד אחד מעידה שהיא פרועה תפרע רק בשבועה, ומנכסי יתומים וממשועבדים ושלא בפניו תפרע רק בשבועה, בפוגמת כתובתה מדובר שכתובתה היתה אלף זוז ואמר לה שהיא כבר קבלה כתובתה והיא אומרת שהיא קבלה רק מנה תיפרע רק בשבועה, וכן אם היתה הכתובה אלף זוז והוא אומר שהיא כבר קבלה והיא אומרת שלא קבלה ועד אחד מעיד שהיא קבלה תיפרע רק בשבועה וכן מנכסים משועבדים כשהוא מכר נכסיו לאחרים היא נפרעת מהלקוחות רק בשבועה, וכשמת והניח נכסיו ליתומים היא נפרעת מהם רק בשבועה ושלא בפניו מדובר כשהלך למדינת הים היא נפרעת רק בשבועה, **עמוד ב** לר"ש בכל מקרה כשהיא תובעת כתובתה היורשים משביעים אותה, ואם אינה תובעת כתובתה אינם משביעים אותה. **גמרא** רמי בר חמא הבין במשנה שמדובר בשבועה דאורייתא שהיא טוענת מאתים והוא מודה במאה וזה מודה במקצת, ורבא דוחה שבשבועה דאורייתא נשבעים ולא משלמים והיא נשבעת ונוטלת, ועוד שאין שבועה על כפירת שעבוד קרקעות, ורבא מבאר שזה שבועה מדרכנן שהפורע מדייק ואילו מי שנפרע אינו מדייק והטילו עליו שבועה כדי שידייק.

הסתפקו בפוגמת כתובתה בעדים האם אומרים שאם פרע לה זה היה בעדים או שהיה לו במקרה כסף והוא פרע לה, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה שכל הנשבעים שבתורה נשבעים ולא משלמים ואלו נשבעים ונוטלים שכיר נגזל ונחבל ושכנגדו חשוד על השבועה וחנוני על פנקסו והפוגם שטרו שלא בעדים, ומשמע שהפוגם בעדים אינו נשבע ויש לומר שזה בדרך לא מבעיא שלא נאמר שבעדים ודאי צריך שבועה אך שלא בעדים זה כמשיב אבידה שפטור משבועה, קמ"ל שכן נשבע...

הסתפקו בפוגמת כתובתה פחות משהו פרוטה בכמה פעמים האם כיון שהיא מדייקת כל כך היא דוברת אמת או שהיא מערימה ונשאר בתיקו.

הסתפקו בפוחתת כתובתה שהיה כתוב אלף והיא מודה שבאמת התחייב רק מנה האם זה כפוגמת או שבפוגמת יש הודאה במקצת וכאן אין הודאה במקצת, ויש להוכיח מברייתא שפוחתת נפרעת שלא בשבועה שאם היתה כתובתה אלף זוז והוא אומר קבלת והיא אומרת לא קבלתי אך היא היתה מנה היא נפרעת ללא שבועה, אך קשה איך גובים בשטר זה הרי הוא כחרס בעלמא, ורבא בר רבה אומר שהיא אומרת שהיה אמנה בינה לבינו.

רמי בר חמא סבר ששבועת עד אחד במשנה היא מדאורייתא שכתוב לא יקום עד אחד באיש לכל עוון ולכל חטאת שאינו קם לממון אך הוא קם לשבועה ובכל מקום ששניים מחייבים ממון אחד מחייב שבועה, ורבא דוחה שכל הנשבעים הם לפטור מלשלם ואילו כאן השבועה היא להוציא, ועוד שאין נשבעים על כפירת שעבוד קרקעות, ורבא אומר שהשבועה היא תקנת חכמים כדי להפיס דעתו של בעל.